

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Cliëntenbelang Amsterdam
t.a.v. het Jeugdplatform
Jacob Bontiusplaats 9
1018 LL Amsterdam

Datum 23 april 2020
Behandeld door Reinier Muusse

Onderwerp Ongevraagd advies over mantelzorgondersteuning

Geachte leden van het Jeugdplatform,

Met deze brief reageer ik op uw advies van het Jeugdplatform Amsterdam van 15 november 2019 over goede ondersteuning voor mantelouders. Allereerst bedank ik u voor uw uitgebreide brief. De signalen die u beschrijft zijn zeer waardevol en geven ons de mogelijkheid om goed na te denken over het gevoerde beleid, om te continueren met wat goed gaat en om koers te wijzigen waar het beter kan. U schrijft specifiek over de zorgen van ouders met kinderen met een soms ernstige zorgvraag. Deze zorgen zijn gegrond. Mantelouders hebben een extra zorgtaak naast andere verplichtingen, zoals werk en balans houden in het gezin. Voor ouders is de zorgtaak vaak levenslang. Omdat ouder-kind-relatie altijd emotioneel van aard is, kan het, zoals u schrijft, zeer zwaar en belastend zijn. Mantelzorgers hebben de aandacht van het college. In het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente, een nieuw geluid' onderstreept het college het belang van goede ondersteuning voor mantelzorgers. De signalen die u schetst neem ik zeer serieus.

Ik zal reageren op uw aanbevelingen door hieronder uw aanbevelingen te bespreken. De nummering van uw aanbevelingen is aangehouden en twee antwoorden zijn samengevoegd om zo een duidelijker geheel te geven.

1. Begrip voor de zwaarte en dat er geluisterd wordt naar de behoeften van ouders

U schetst een terecht beeld van de zwaarte van de zorgtaak van mantelouders. Dit beeld onderschrijf ik volledig. De extra zorg voor een chronisch ziek kind in een gezin, ofwel bovengebruikelijke zorg, wordt vaak als zwaar ervaren en geeft een gevoel van 'moeten vechten'. Zeker wanneer de zorgvraag complex is. Gepaste ondersteuning is dan nodig, zodat de mantelouders emotioneel en fysiek niet overbelast raken. Mantelouders moeten extra werken aan

het vinden van balans in hun leven omdat de zorgsituatie andere levensgebieden beïnvloedt. Gezin, werk, financiën en ontspanning staan onder druk. Vooral de aandacht en steun voor andere leden van het gezin vragen aandacht om de gezinssituatie gezond te houden.

Steun vanuit de omgeving doet veel voor het welbevinden van het gezin. Begrip voor de situatie, goede informatievoorziening en gepaste ondersteuning is dan ook erg belangrijk voor deze kwetsbare groep. Begrip tonen voor de positie van de mantelzorgers en het beantwoorden van vragen horen hierbij. Medewerkers van het Sociaal Loket, de organisaties voor maatschappelijke dienstverlening (MaDi) en andere plekken waar Amsterdammers contact hebben met de gemeente worden op juiste wijze geïnformeerd over mantelzorg, het herkennen en erkennen van mantelzorgers en ondersteuningsmogelijkheden. Ook als het mantelouders betreft.

2. Een vaste zorgmanager die de zorg rondom het kind coördineert en weet heeft van regels, voorzieningen en vergoedingen

Mantelouders zoeken de juiste zorg voor hun kind. Ze hebben te maken met verschillende regelgevingen en wetten, zoals de zorgverzekeringswet, de Wmo en de Jeugdwet. Het vinden van een weg in dit complexe zorgsysteem kan erg ingewikkeld zijn en vraagt veel organisatievermogen van ouders. Het is dan fijn als er praktische hulp, informatie en ondersteuning voorhanden is.

U geeft aan dat een vaste zorgmanager nodig is om de zorg rondom het kind te coördineren. In Amsterdam is de ondersteuning van mantelzorgers bij het organiseren van zorg belegd bij de Ouder- en Kindteams (OKT) en de MaDi's. De ouder- en kindadviseurs van de OKT's en de mantelzorgconsulenten van de MaDi's bieden begeleiding op maat. Daarnaast is het afgelopen jaar gewerkt aan het beter beschikbaar maken van de onafhankelijke cliëntondersteuning voor jongeren en ouders die gebruik (willen) maken van jeugdhulp.

3. Onafhankelijke cliëntondersteuning welke geen enkel ander belang heeft dan dat van het kind en de mantelouder

Een onafhankelijke cliëntondersteuner is iemand die meehelpt de hulpvraag te verduidelijken en meedenkt met het aanvragen van jeugdhulp. De cliëntondersteuning is onafhankelijk van het OKT - de uitvoerende partijen zijn MEE Amstel-Zaan en Cliëntenbelang. Momenteel worden er concrete plannen gemaakt voor de communicatie rondom dit aanbod zodat ouders hier optimaal gebruik van kunnen maken. Uiteraard wordt het Jeugdplatform bij het inrichten en organiseren van deze voorziening betrokken.

4. Begeleiding, psychische ondersteuning en scholing voor ouders en meer voorzieningen om het systeem te ontlasten

U noemt begeleiding, psychische ondersteuning en scholing voor ouders in zelfzorg en vraagt om meer voorzieningen voor ouders. Het Amsterdams gemeentelijk ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers bestaat onder andere uit praktische hulp, hulp om mantelzorg af en toe over te nemen, begeleiding met het omgaan met mantelzorgtaken, lotgenotencontact en ondersteuning speciaal voor jonge mantelzorgers en andere specifieke groepen. Mantelouders zijn hier uiteraard onderdeel van.

Mantelzorgondersteuning wordt stadsbreed georganiseerd en vanuit de stadsdelen. Vanuit de subsidieregeling ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet bieden organisaties stadsbreed verschillende lotgenotengroepen, cursussen, trainingen en vormen van respijtzorg. Het doel van dit aanbod is ondersteuning bieden bij complexe vormen van mantelzorg, zoals bij ggz-problematiek, autisme en NAH. Andere organisaties, zoals de stichting Zorgoppas, bieden respijtzorg door de zorg van het kind tijdelijk over te nemen. Deze vorm is belangrijk om de ouders te ontlasten in hun zorgtaken, zodat zij even op adem kunnen komen. Vanuit de subsidieregeling Sociale Basis geven organisaties ondersteuning op basis van de verschillende lokale opgaven in de gebieden van de stadsdelen. Deze activiteiten zijn laagdrempelig, zichtbaar in de wijk en uitgevoerd samen met lokale professionals en zelforganisaties.

5. PGB, financiële compensatie en zorg in natura voor kinderen

U geeft aan dat mantelouders PGB's, financiële compensatie en zorg in natura voor de kinderen nodig hebben. Vanuit de Jeugdwet zijn voorzieningen geregeld om mantelouders tegemoet te komen en te ontlasten in hun zorgtaak. Dit zijn zorg in natura-voorzieningen die vooraf zijn ingekocht door de gemeente. Als ouders de zorg anders wil vormgeven, kunnen zij een persoonsgebonden budget (PGB) inzetten om de zorg voor hun kind zelf in te kopen. Het PGB is voor het kind, dat de ouder beheert. Deze voorzieningen zijn gericht op het ontlasten van de ouders. Het is niet bedoeld als compensatie van de extra gemaakte zorgkosten. De PGB-aanvraag gaat via de OKT's en wordt vastgesteld door het zorgloket van de gemeente. Bij de toekenning van een PGB worden afwegingen gemaakt om te bepalen of het gebruik terecht is. De inrichting van de voorzieningen zoals de PGB vanuit de Jeugdwet is bovendien constant in ontwikkeling. In 2020 zullen deze ontwikkelingen met het Jeugdplatform worden besproken.

6. Praktische zorg voor ouders

Praktische ondersteuning voor mantelzorgers is een belangrijk onderdeel van de ondersteuning. De gemeente biedt administratieve of juridische ondersteuning, ondersteuning door vrijwilligers voor praktische hulp en cursussen voor mantelzorgers. Mantelzorgers preventief informeren voorkomt overbelasting. Daarom wordt praktische ondersteuning ingezet met verschillende aanbieders van ondersteuning en trainingen. De MaDi's spelen hierin een belangrijke rol.

7. Lotgenotencontact voor ouders

Lotgenotencontact zorgt ervoor dat mantelzorgers hun ei kwijt kunnen, begrip krijgen en gehoord worden. Daarom zijn lotgenotengroepen voor mantelouders onmisbaar. Er zijn verschillende mogelijkheden voor mantelzorgers om deel te nemen aan lotgenotengroepen. Mama Vita organiseert bijvoorbeeld lotgenotengroepen speciaal voor mantelouders. In de stadsdelen zijn er verschillende groepen die laagdrempelig lotgenotencontact voor mantelouders bieden, zoals voor moeders van kinderen met een beperking in Zuidoost. Daarnaast zijn er lotgenotengroepen en activiteiten met lotgenotencontact voor alle mantelzorgers, waaronder mantelouders. Stichting Arkin biedt trainingen voor mantelzorgers die te maken hebben met ggz-problematiek en de Nederlandse Vereniging Autisme voor mantelzorgers van naasten met autisme.

8. Bekendheid van regelgeving, wetten, voorzieningen en sociale kaart

Als laatste punt van aandacht noemt u terecht een gedegen informatievoorziening voor ouders. Informatie voor mantelzorgers wordt op verschillende manieren beschikbaar gesteld. Markant en

landelijke organisaties zoals Mantelzorg.nl bieden onder andere informatie over wetten en regelgeving. De gemeente Amsterdam streeft naar eenduidigheid in de communicatie naar de Amsterdammer. Er wordt gewerkt aan zo weinig mogelijk ruis over rechten en voorzieningen voor mantelzorgers. De communicatie gaat via de gemeentelijke website, de verschillende (zelf)organisaties en stedelijke communicatiecampagnes, waarmee op maatschappelijk vlak bijgedragen wordt aan kennis en begrip voor mantelzorg. Daarnaast wordt in 2020 ingezet op het optimaliseren van de informatievoorziening van onder andere de sociale kaart via de stadsloketten en de MaDi's.

Ik hoop hiermee uw aandachtspunten en vragen voldoende te hebben beantwoord. Vooral in deze tijden van maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus is de druk op mantelouders extra groot. De signalen van het Jeugdplatform en een goede samenwerking met de gemeente zijn daarom zeer belangrijk voor goede ondersteuning. Nogmaals dank ik u voor het onder de aandacht brengen van deze signalen. Dit helpt ons om het beleid beter te laten aansluiten bij de behoeften van mantelzorgers.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Simone Kukenheim', with a long horizontal stroke extending to the right.

Simone Kukenheim
Wethouder